

Fundusze Europejskie

Ewaluacja ex post Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Prezentacja głównych wyników badania

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie

CELE I METODOLOGIA BADANIA

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cele badania

Głównym celem badania było podsumowanie stanu realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020 oraz ocena stopnia realizacji celów i rezultatów PO PT.

Cele szczegółowe badania:

Weryfikacja przyjętej logiki interwencji PO PT 2014-2020 oraz zmian wprowadzonych do Programu w trakcie wdrażania pod kątem stopnia realizacji celów programowych

Ocena postępu rzeczowego i finansowego PO PT 2014-2020 w odniesieniu do zakładanych rezultatów Programu

Ocena stopnia realizacji celów PO PT 2014-2020 wg stanu na 31 grudnia 2023 r./ 31 marca 2024 r.

Ocena wdrażania wybranych obszarów tematycznych PO PT 2014 - 2020

Ocena systemu realizacji, w tym zarządzania i wdrażania PO PT 2014-2020

Wskazanie rekomendacji w dziedzinie pomocy technicznej na potrzeby przyszłych okresów programowania

Metody badawcze

Analiza danych zastanych (Desk research)

Badania ilościowe CAWI/CATI

Badanie ilościowe CAWI/CATI - metoda kontrfaktyczna

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)

Wywiady eksperckie

Studium przypadku (Case Study)

Warsztat rekomendacyjny

Fundusze Europejskie

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Logika interwencji

Weryfikacja logiki interwencji pozwala na stwierdzenie, że **została ona sporządzona prawidłowo**. Przyjęte cele (osie priorytetowe, działania, typy projektów) pozostawały aktualne przez cały okres wdrażania. Na zmiany dokumentów programowych wpływały czynniki zewnętrzne, niezwiązane z celami.

Pozytywnie należy także ocenić przepływy finansowe w ramach PO PT – w trakcie trwania perspektywy finansowej doszło do **realokacji środków z PO IiŚ do PO PT**. Realokowane środki zostały przypisane do OP 1, w której obserwuje się największą kapitałochłonność podjętych projektów. Rozwiązania te sprzyjały optymalnemu osiągnięciu założonych wskaźników.

Zaleca się, by w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 również **na bieżąco monitorować stan kontraktacji i certyfikacji środków, a w razie konieczności, występować o realokowanie środków na inne Priorytety.**

Osiągnięte efekty: zapewnienie zasobów

Osiągnięcie rezultatu dotyczącego dostępności niezbędnych i kompetentnych zasobów kadrowych i innych gwarantujących sprawne wdrażanie polityki spójności powiodło się w sposób umiarkowany ze względu na **rosnącą fluktuację pracowników (w tym ekspertów i specjalistów) w instytucjach polityki spójności.**

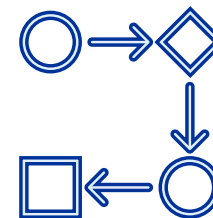
Organizowane **szkolenia** podwyższające kompetencje beneficjentów instytucji horyzontalnych i strategicznych zostały ocenione przez badanych pozytywnie. Podkreślają oni ich znaczenie w budowaniu sprawnie działającego zespołu oraz w rozwijaniu osobistych kompetencji komunikacyjnych.

Rekomendacja: Należy zastanowić się nad kwestiami, które pozwoliłyby na zatrzymanie pracowników (w tym ekspertów i specjalistów) w instytucjach polityki spójności. Proponujemy kontynuowanie działań budujących pozytywny wizerunek marki/pracodawcy (tj. poszczególnych instytucji polityki spójności), co zachęci potencjalnych kandydatów do związania swojej ścieżki zawodowej z pracą na rzecz na funduszy europejskich. Istotne wydaje się wprowadzenie rozwiązań pozapłacowych (np. budowanie silnych relacji w zespołach, wprowadzanie nowych zadań) w celu zmniejszenia wypalenia zawodowego.

Osiągnięte efekty: sprawny system realizacji (1)

W ramach OP 2 dofinansowano 76 projektów, których beneficjentem były najważniejsze instytucje uczestniczące w systemie realizacji polityki spójności w perspektywie 2014-2020 odpowiedzialne za **realizację procesów przygotowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, ewaluacji, informacji i promocji, tworzenia sieci, wymiany doświadczeń i wiedzy, koordynacji i monitorowania strategicznego, desygnacji, rozpatrywania skarg oraz kontroli i audytu instrumentów strukturalnych.**

Cele OP 2 zostały osiągnięte zgodnie z założeniami, a zaplanowane wsparcie **było adekwatne i trafne**, świadczą o tym m.in. zrealizowane poziomy wskaźników oraz informacje pozyskane od instytucji zaangażowanych w proces realizacji polityki spójności.

Respondenci badania podkreślili **znaczenie i funkcjonalność krajowego systemu informatycznego SL 2014-PT w usprawnieniu monitoringu i sprawozdawczości**, który znacząco zredukował obciążenia administracyjne.

W trakcie ewaluacji pojawiły się krytyczne uwagi dotyczące obowiązującego w perspektywie finansowej 2021-2027 systemu informatycznego CST, z których należy wywnioskować, iż nowy system jest mniej przejrzysty i funkcjonalny niż system SL2014-PT. Związku z powyższym zaleca się przeprowadzenie dedykowanych szkoleń dla użytkowników systemu (instytucji) mających na celu wyjaśnienie wątpliwości i usprawnienie korzystania z systemu.

Osiągnięte efekty: sprawny system realizacji (2)

Analizując zaprojektowane w ramach PO PT 2014-2020 **działania koordynacyjne** w kontekście zapewnienia sprawnego systemu wdrażania polityki spójności **należy je ocenić pozytywnie**. Program pełnił rolę strategiczną i podejmowano w ramach niego interwencje w kluczowych obszarach istotnych z punktu widzenia całego systemu wdrażania polityki spójności.

Zalecenia:

W celu usprawnienia wdrażania pomocy technicznej w obecnej perspektywie finansowej zaleca się wzmocnienie funkcjonowania istniejącego portalu Baza wiedzy i jego promocję wśród użytkowników. Zgodnie z sugestiami respondentów badania wskazane byłoby rozszerzenie funkcjonalności portalu o informowanie jego użytkowników o wprowadzanych danych, systematyczne umieszczanie pytań i odpowiedzi przydatnych w realizacji działań pomocy technicznej/ polityki spójności.

Z informacji pozyskanych w trakcie badań jakościowych wynika, że w perspektywie finansowej 2021-2027 IZ PO PT zaplanowała podjęcie dodatkowych działań mających na celu zintensyfikowanie współpracy, wypracowanie relacji, szeroką wymianę doświadczeń instytucji zaangażowanych w system pomocy technicznej poprzez organizację cyklicznych spotkań roboczych w poszczególnych regionach, podczas których rolę gospodarza spotkania będzie pełnił inna IZ RPO. Wydaje się to słusznym rozwiązaniem, które zniweluje pojawiające się problemy dotyczące przepływu informacji.

Osiągnięte efekty: potencjał beneficjentów (1)

Efekty działań wspierających JST w dziedzinie tworzenia i wdrażania programów rewitalizacji to: **zmobilizowanie samorządów do przygotowania programów rewitalizacji**, zmiana podejścia do rewitalizacji (proces o charakterze nie tylko inwestycyjnym, ale i społecznym), w tym **dostrzeżenie roli społeczności lokalnej w tym procesie**, ale i trudności związanych z jej angażowaniem. Przy tym gminy korzystające ze wsparcia stosowały formy i rozwiązania partycypacyjne w szerszym zakresie niż niekorzystające. **Beneficjenci tych projektów okazali się umiarkowanie skuteczniejsi w pozyskiwaniu środków na projekty na rewitalizację (programy krajowe i regionalne), a przede wszystkim – w realizacji zaplanowanych przedsięwzięć** rewitalizacyjnych.

Projekty pilotażowe w zakresie inteligentnych miast współtworzonych przez mieszkańców były dla gmin szczególnie przydatne w zakresie **kompetencji w przygotowywaniu dokumentów strategicznych oraz – w obszarze współpracy z mieszkańcami**.

Projekty pilotażowe w zakresie inteligentnych miast współtworzonych przez mieszkańców były dla gmin szczególnie przydatne w zakresie **kompetencji w przygotowywaniu dokumentów strategicznych oraz – w obszarze współpracy z mieszkańcami**.

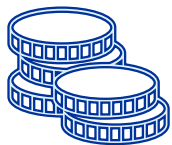
Rekomendacje:

1. Należy zaprojektować wsparcie w zakresie rewitalizacji w sposób, który będzie promował gminy opierające przygotowanie/ aktualizację programów rewitalizacji na własnych zasobach.
2. Należy kontynuować wsparcie dotyczące angażowania społeczności w proces opracowania/ aktualizacji programu rewitalizacji wraz z rozwijaniem kompetencji samorządów w obszarze możliwych do stosowania form i rozwiązań w tym zakresie.

Osiągnięte efekty: potencjał beneficjentów (2)

W przypadku **wsparcia w ramach PO PT 2014-2020 beneficjentów w realizacji inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego wypracowano spójne i zestandaryzowane dokumenty oraz zasoby wiedzy dostępne na platformie ppp** (<https://www.ppp.gov.pl/platforma-ppp/>). Opracowane działania w tym zakresie **przyczyniły się do zwiększenia świadomości o PPP oraz korzyściach** wynikających z zastosowania takiej formy realizacji inwestycji publicznych. Dokonując oceny, należy mieć na uwadze, że PPP nie jest formułą adekwatną do każdego rodzaju przedsięwzięć, a sam proces stosunkowo długotrwały, dlatego wyraźny wzrost liczby zawartych umów PPP może nastąpić dopiero w kolejnej perspektywie.

Wsparcie dla ZIT pozwoliło na zainicjowanie tej formy realizacji działań umożliwiając jednocześnie wdrażanie tej formuły rozwoju lokalnego. **Zmieniło sposób myślenia o rozwoju lokalnym** (wyjście poza granice gminy). **Przedstawiciele ZIT-ów za szczególnie cenne uznali w ramach tego wsparcia możliwości realizacji wyjazdów studyjnych oraz inne formy współdziałania** (w tym komitet sterujący), **które umożliwiły wymianę doświadczeń między JST**. Obecnie Związki ZIT borykają się z problemami finansowymi.

Rekomendacja:

Należy rozważyć wsparcie dla ZIT, które pozwoli na przetrwanie Związków ZIT. Proponowaną formą jest wsparcie doradcze, które pomoże w poszukiwaniu możliwych źródeł finansowania, doboru projektów do realizacji przez Związki ZIT.

Osiągnięte efekty: informacja i promocja (1)

W ramach informacji i promocji dotyczącej funduszy europejskich prowadzono wiele zróżnicowanych działań, które wzajemnie się uzupełniały:

Projekty z Działania 4.1 (wartość ogółem prawie 129 mln zł)

Cel: zapewnienie dopasowanego do potrzeb odbiorców przekazu w zakresie celów i korzyści z wdrażania polityki spójności.

Projekty z Działania 3.1 (dot. funkcjonowania CPI i PIFE, wartość ogółem ponad 182 mln zł)

Cel: wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów polityki spójności

Tworzono, utrzymywano i rozwijano serwis internetowy www.funduszeuropejskie.gov.pl. Ponad **30,3 mln odwiedzin** w latach 2016-2023.

Powstało prawie **6 tysięcy materiałów informacyjnych lub promocyjnych** wydanych w formie elektronicznej.

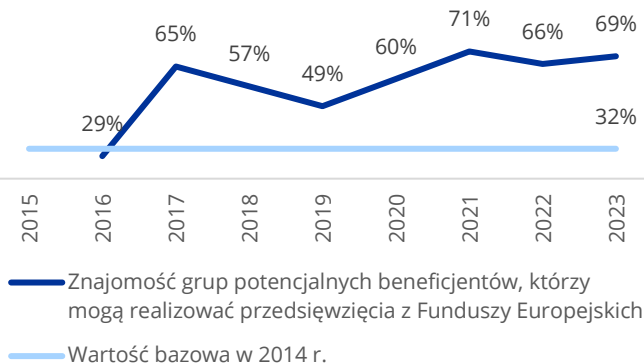
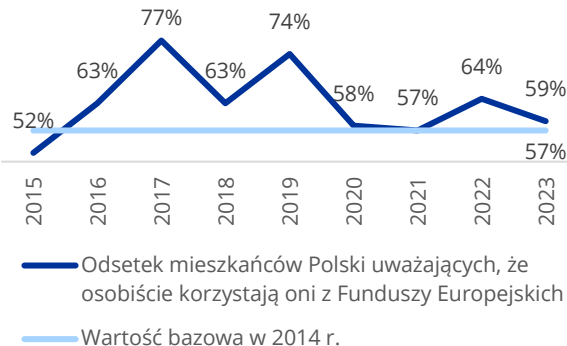

Przeprowadzono **27 kampanii informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu** (w każdej minimum 2 grupy docelowe i minimum 3 narzędzia komunikacji).

Funkcjonowały Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich (PIFE) – od prawie 80 punktów (lata 2016-2017) do 39 w 2023 roku (1 CPI, 16 GPI i 22 LPI). **Liczba łącznie udzielonych konsultacji przekroczyła 2,3 mln (2016-2023).**

Osiągnięte efekty: informacja i promocja (2)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załącznika nr II. Informacja na temat działań informacyjno-promocyjnych finansowanych z POPT 2014-2020 w 2023 roku (na podstawie cyklicznie prowadzonego badania społecznego opartego o porównywalną metodologię).

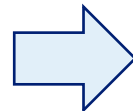
Trendy w komunikacji

Przyspieszenie rewolucji komunikacyjnej (nowe media)

Odejście w sferze komunikacji od hierarchicznej kultury przekazu do kultury uczestnictwa

Kryzysy komunikacyjne w różnej skali mogą pojawiać się na bieżąco (fake newsy, tabloidowy przekaz itp.)

Rosja prowadzi wobec Polski i UE działania dezinformacyjne, których celem jest wprowadzenie szumów informacyjnych i dezintegracja społeczna

Zaleca się aktualizowanie kompetencji kadr uczestniczących w procesie informowania i promowania funduszy europejskich (m.in. w zakresie komunikacji kryzysowej). W tym celu można wykorzystać wskazówki, dobre praktyki i materiały oferowane przez Komisję Europejską:
https://commission.europa.eu/topics/strategic-communication-and-tackling-disinformation_pl

System realizacji: linia demarkacyjna

Linia demarkacyjna miała kluczowe znaczenie dla **spójności i harmonizacji wdrażania** Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna (PO PT) oraz osi priorytetowych Pomocy Technicznej w innych programach operacyjnych.

Linia demarkacyjna zapewniała:

- **przejrzystość podziału kompetencji** między instytucjami
- **efektywność zarządzania** środkami finansowymi
- **właściwą koordynację działań** między PO PT a PT w innych programach
- **wystarczającą elastyczność** - umożliwiała dostosowywanie działań do bieżących potrzeb beneficjentów
- **kompletność i kompleksowość działań** (wszystkie najważniejsze potrzeby mogły być zaspokojone z PO PT lub PT z innych programów)

Wątpliwości dotyczyły kwalifikowania szkoleń

„horyzontalnych” i „specyficznych”. Często trudno było jednoznacznie określić, czy dane szkolenie należy sfinansować w ramach PO PT, czy w ramach konkretnego programu operacyjnego.

Jednak przypadki, kiedy beneficjenci mieli wątpliwości, były na tyle rzadkie, iż nie było i nie ma potrzeby wprowadzania zmian do linii demarkacyjnej obowiązującej w latach 2021-2027. Wystarcza bieżąca komunikacja beneficjentów z IZ PO PT.

Dedykowana skrzynka mailowa
kwalfikowalnosc@mfi.pr.gov.pl

System realizacji: współpraca IZ PO PT z beneficjentami

Dobra współpraca między IZ PO PT oraz beneficjentami jest stawiana na wzór przez beneficjentów.

Większość instytucji wysoko oceniła **wsparcie szkoleniowe oraz regularne spotkania**, które pozwalały na rozwiązywanie problemów związanych z wdrażaniem projektów.

Pojedyncze osoby w badaniu ilościowym wskazywały na potrzebę **częstszych spotkań roboczych** w trakcie realizacji perspektywy 2014-2020, a także **potrzebę wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami** – dzielenia się interpretacjami czy dobrymi praktykami dot. np. realizacji zasady konkurencyjności, kwalifikowalności, obowiązku informacyjnego.

Ocena współpracy z IZ PO PT...

Źródło: badanie ilościowe wśród beneficjentów PO PT, n=28; pokazano średnie, ocena na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo niską ocenę (niezadowolenie) a 5 oznacza bardzo wysoką ocenę (zadowolenie).

System realizacji: system informatyczny dla PO PT

Istotnym elementem wspierającym zarządzanie i wdrażanie PO PT w perspektywie 2014-2020 było funkcjonowanie dedykowanego systemu informatycznego. W perspektywie 2021-2027 wprowadzono **nowy, zcentralizowany system informatyczny**, który obowiązuje we wszystkich programach.

LESSI zalety

- ✓ Całościowa obsługa projektów
- ✓ Moduł aplikowania i rozliczania projektów
- ✓ Moduł oceny wniosków
- ✓ Dostosowany do specyfiki PO PT
- ✓ Intuicyjny i łatwy w obsłudze
- ✓ Pełna, zautomatyzowana ścieżka komunikacji z beneficjentami
- ✓ Łatwe generowanie dokumentów i rozliczeń

CST 2021-2027 zalety

- ✓ Uspójnienie gromadzonych danych o projektach we wszystkich programach

CST 2021-2027 wady

- Nie uwzględnia specyfiki PO PT (zawiera funkcje, które nie są potrzebne w tym programie, np. dotyczących wkładu własnego prywatnych osób)
- Brak wszystkich modułów do pełnej obsługi projektów (np. do oceny wniosków)
- Wymusza prowadzenie części działań poza systemem, a następnie ich wprowadzanie do systemu (np. oceny wniosków)

System realizacji: proces oceny projektów PO PT

Przedstawiciele IZ PO PT wskazują na negatywne skutki „zrównania” Programu w perspektywie 2021-2027 ze wszystkimi pozostałymi programami krajowymi i regionalnymi.

Ma to wpływ m.in. na **proces oceny projektów** – w poprzedniej perspektywie (2014-2020) **dwie osoby były w stanie samodzielnie oceniać projekty**, ale obecnie **wymaga się powołania komisji oceniającej**, co angażuje większą liczbę osób z zespołu.

Taki formalny wymóg jest problematyczny w kontekście małego zespołu, gdzie kilka osób musi poświęcać czas na obsługę tego procesu, co jeszcze bardziej ogranicza ich możliwości realizacji innych zadań.

Rekomenduje się **powrót do rozwiązań stosowanych w perspektywie 2014-2020**. Wdrożenie tej rekomendacji w trakcie trwania perspektywy 2021-2027 byłoby utrzymywałoby zmiany ustawy wdrożeniowej, zatem rekomenduje się wdrożenie zmian na potrzeby kolejnego okresu programowania.

System realizacji: realizacja projektów własnych

W świetle zmian wprowadzonych w perspektywie 2021-2027 w procesie oceny wniosków (konieczność powołania KOP) przy ograniczonych zasobach w IZ PO PT, jeszcze trudniejsze jest **realizowanie projektów własnych** przez IZ w ramach Programu.

Obecnie te **działania musiały zostać znacznie ograniczone**. Mały zespół, który musi realizować wiele różnych zadań, takich jak nabór, monitorowanie i ewaluacja projektów, nie jest w stanie poświęcić wystarczającej ilości czasu na realizację projektów własnych. Kiedy ktoś z zespołu angażuje się w taki projekt, wymaga to pełnego zaangażowania, co uniemożliwia jednoczesne wykonywanie innych obowiązków.

Rekomenduje się **zwiększenie zatrudnienia w Instytucji Zarządzającej PO PT**, aby zrównoważyć obciążenia administracyjne i umożliwić sprawną realizację projektów własnych.

System realizacji: monitoring i sprawozdawczość (1)

Funkcjonujący w ramach PO PT 2014-2020 **system monitoringu i sprawozdawczości działał sprawnie**

Pozytywnie oceniono wartość informacyjną sprawozdań rocznych przygotowywanych w ramach PO PT 2014-2020.

Pozytywnie oceniono brak konieczności wyznaczania w Programie wartości docelowych dla wskaźników produktu.

Rekomendacja: Realizowanie działań, które dostarczą IZ PT FE informacji nt. stopnia osiągnięcia celów (nie tylko ilościowych – wyrażonych wskaźnikami produktu) priorytetów Programu.

Zapewnienie IZ PT FE możliwości zlecenia ad hoc (w zależności od potrzeb) zewnętrznych badań lub analiz. Badania takie / analizy mogą dotyczyć tylko wybranych obszarów wsparcia Programu

System nie generował zbędnych obciążeń administracyjnych dla pracowników.

Sprawozdania zawierały wymagane **informacje dotyczące postępu rzeczowo finansowego PO PT wraz z jakościowym komentarzem** danych. Załącznikiem była **informacja nt. realizacji komponentów pomocy technicznej w ramach RPO i KPO**

Nie miało to negatywnego wpływu na jakość monitorowania postępów wdrażania - to wskaźniki rezultatu pozwalały na refleksję, wyciąganie wniosków oraz podejmowanie działań zaradczych w przypadku stwierdzenia problemów we wdrażaniu interwencji.
W PT FE brak wskaźników rezultatu.

System realizacji: monitoring i sprawozdawczość (2)

Dedykowany system informatyczny był kluczowy z punktu widzenia sprawnego funkcjonowania systemu monitoringu i sprawozdawczości PO PT

W perspektywie 2021-2027 działa jeden, wspólny dla wszystkich programów system CST2021.

Rekomendacja: podjęcie działań zmierzających do poprawy wiedzy i umiejętności korzystania z CST2021.

Działania takie powinny być prowadzone przez pracowników IK UP i być skierowane do przedstawicieli IZ PT FE, przedstawicieli beneficjentów Programu oraz przedstawicieli IZ programów krajowych i regionalnych odpowiedzialnych za wdrażanie komponentów pomocy technicznej.

Działania powinny obejmować: Przeprowadzenie dedykowanych szkoleń (z obsługi CST2021); Lepsze komunikowanie/ oznaczanie zmian wprowadzanych w instrukcjach obsługi systemu CST2021.

Wysoko oceniono użyteczność i funkcjonalność SL2014-PT w zakresie dostarczania wiedzy i informacji niezbędnych do monitorowania projektów i całego Programu

Osoby użytkujące CST2021 na potrzeby wdrażania/ monitorowania pomocy technicznej mogły nie mieć dotychczas styczności z tak złożonym systemem.

Korzystanie z CST2021 utrudnia brak odpowiednich szkoleń skierowanych do użytkowników (same instrukcje korzystania z systemu uznano za niewystarczające w przypadku tak złożonego systemu).

Fundusze Europejskie

Dziękujemy za uwagę!

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

